

Szerkesztési iroda:

Nagybcskerek.

Zapolya-utca 1-és szám.

A lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felzárólatások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybcskerek, 1905.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

XXXIV. évfolyam. 196. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hóra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

• kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Kedd, augusztus 29.

Koalíciós jogérzék.

Nagybcskerek, augusztus 29.

A magyar nép jogérzékét a koalíció mindennap megtisztítja, a magyar nép mindinkább meggyőződhet arról, hogy mily egységes, mert kizárólag a tárgyból kiinduló és a tárgynál maradó a szövetségzett többségi pártok gondolkozása és akciója.

A fő-fő konfliktus korona és többség közt a magyar vezényleti nyelvben van, melyről a koalíció legfőbb vezére maga beismeri, hogy nincs benne határozottan a koalíció programjában.

Miután nincs benne, következésképp annál határozottabban kell követelni és oly állhatossággal és oly daccal, hogy a konfliktus korona és nemzet közt csak nehezen elháríthatónak látszik.

Ez csak következetes, de kiegészítője a többség más egyéb magatartásának. Az alkotmány egy szóval sem tesz említést parlamentáris miniszteriumról és éppen ezért követelnek a legélesebben, dacára annak, hogy olyat alakítani a többség ellenállása miatt lehetetlen, parlamentáris miniszteriumot, és ezért jelentik ki az alkotmányos miniszteriumot, mert éppen parlamentáris nem lehet, alkotmányellenesnek és törvénytelennek.

Miután pedig erre jogcímük nincs. Ez a kijelentés régebbi, 1848-ban tartott beszédek magyarozatának alapján történik, ami mellett a magyarozóknak persze azzal a mesterfogással kell élniök, hogy egyszerűen elhagyják mindama beszédeket, melyek ellenük szólnak s melyeknek célzata szerint Magyarország parlamentje és parlamenti alkotmánya a valóságban kiépült. De ez ismét tökéletesen megegyez koalíciónk egész felfogásával.

Törvényeinkben pontosan adva van, mely határig terjedhet a passzív ellenállás, mely büntetendő cselekményeket követnek el a hivatalnokok, ha e határokat áthágják. És éppen ezért nem tartja meg a koalíció e határokat, biztatja fel, sőt

presszionálja a hivatalnokokat, hogy kövessék el a törvénysértéseket és teszik ezt a hazafiság köpenye alatt.

Mintha a bazaarulás, melyre a hiszékeny tömeget csábítani akarták, valaha más köpeny alá rejtőzött volna, vagy szabad lett volna, hogy rejtőzzék, mint a hazafiság köpenye alá! És továbbá miután a királyi felségjogok értelmében a parlament elnapolása után, vagy pontosabban, az elnapoló királyi leirat felolvasása után érdemleges indítványt tenni, még kevésbé a fölött határozni nem szabad, és a koalíció, mely oly nagyon szeret alkotmányos érzékére hivatkozni és mindig ragyogtatja királyhűségét, mégis tett ily indítványokat és el is fogadta azokat.

Természetesen, mert hisz ő a parlamentáriszmus öre és mert a parlamentáriszmus lényege az, hogy a többség dönt, éveken át lehetetlenné tette az obstrukcióval a többségi akarat megnyilvánulását, tehát a parlament működését, ama botrányok kivételével, melyek a többségi akarat ellen irányultak, teljesen meghiusította.

És ez a párt, vagy jobban mondva, ez a pártkonglomerátum ugy adja ki magát, mint ha ő lenne voltaképpen képvisellete a nemzeti eszmének, a nemzet, parlament jogainak.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kád-fürdő egész nap nyitva marad.

Szeptember 6. Megyei áll. vál. ülése.

" 11. D. e. 9 óra közg. biz. ülése.

" 11. D. e. 11 óra rendkívüli megyei közgyűlés.

— **Kinevezés.** A vármegye főispánja Vuchetich István közg. fog. gyakoronokot állásában véglegesítette és tb. megyei aljegyzővé kinevezte.

— **Uj közjegyző.** A m. kir. igazságügy-miniszter dr. Avramesszku Pachonius, lugosi

lakos, gyakorló-ügyvédet Alibunára közjegyzővé nevezte ki.

— **A földmívelési miniszter a Délvidéken.** György Endre m. kir. földmívelésügyi miniszter, mint már jelentettük, a Délvidéken időzik, ahol inkognitóban a kincstár telepítvényeit megtekinti. A miniszter a közeli napokban a deliblati telepéseket járta be és megszemlélte a Wekerle-, Fehér- és Pálffy-telepeket. Onnan Dettára, Mosnicára, Rékásra és tegnap Lugosra utazott kíséretével. György miniszter valószínűleg megtekinti a pancsovai kiállítását is és végül Mezőhegyesre utazik.

— **Változások az egyházmegyében.** A megyés püspök a következő segédlelkészeket disponálta: Gabl Jánost Fehértemplomról Földeákra, Dudra Sándort Makóról Battonyára, Kleitsch Mátyást Battonyáról Uj Szent-Annára és Szibig Frigyeszt Földeákról Makóra.

— **Papszentelés.** Mint Temesvárról jelentik, Németh József felsz. püspök tegnapelőtt a szemináriumi templomban szentelte fel pappi Jánosy Dezső végzett theologust, aki tegnap tartotta ugyanott első miséjét, mellyel mint manuudaktor Bauer György c. kanonok, szemináriumi rektor szerepelt.

— **Agoston-napja.** A nagybcskerekai vasúti állomás köztisztviselőiben álló főnöke, dr. Szlammer Ágost tegnap ülte meg névünnepét. A népszerű tisztviselőt ez alkalomból úgy tisztálták, mint a nagybcskerekai társadalom számos kitűnősége elhalmozta szerencsekívánataival.

— **Esküvő.** Cserei Gyula torontálvármegyei tanfelügyelősi tölnek ma esküvőt örök hűséget Ádám Katica nagybcskerekai áll. elemi iskolai tanítónéknak Nagyikindán.

— **A nagybcskerekai árvaház.** A nagybcskerekai róm. kath. hitközség képviselőtestülete vasárnap Franz J. L. elnöklésével ülést tartott. Az ülésen elhatározták, hogy a létesítendő árvaház céljaira megveszik a Német-utcai Kolleth-féle házat. Mihelyt a vétel ügye rendben lesz, hozzáfognak a ház átalakításához s így január elején romélméltólag az árvaházat megnyithatják. Az árvaházat egyelőre husz gyermek számára rendezik be.

— **Beiratások.** A Messinger Karolin-féle leánynevelő-intézet elemi és polgári iskola, valamint kereskedelmi irányu továbbképző tanfolyamában a beiratások szeptember hó 1., 2., 3. és 4-én délelőtt és délután eszközöztetnek. 5-én reggel „Veni sancte” a róm. kath. tanulóknak, a többi felekezeteknek istentisztelet saját templomukban.

A „TORONTÁL” tárcája.

La Nuance örgróf.

Irtá: Edmondo De Amicis.*)

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

La Nuance örgróf családja ősrégi eredetű és nagyon számos tagból áll.

Az az olasz fiatal ember, akinek ezt a gúnynevet adták, valóban nemes ember volt, bár épenességel nem dicsekedett vele, de olyan szegény volt, mint mi. Egy adószedőnek volt a fia s ő maga is hivatalnok volt, de már arra nem emlékszem, hogy az állami közigazgatásnak melyik ágában. Minthogy Savójában nevelkedett fel, ahol atyja néhány évig lakott, előbb és jobban megtanult franciául, mint olaszul. A franciát mindig jobban szerette; az a nyelv lett az ő büszkesége, dicsősége és tulajdonképeni nemesi címere, a melylyel dicsekedni szokott. Esküvőztött ugyanis, hogy az a legszebb nyelv az összes régi és modern nyelvek között; a többi össze sem lehet vele hasonlítani s minden tekintetben fölülte áll a mi nyelvünknek. Emiatt örökös viták és csatározások folytak közte és barátai közt; ezért ruditottuk rá folyvást a gúny özőnét. Ebből ő soha nem is csudott fel, mert ehhez az egyetlen, gyógyíthatatlan rögeszméjéhez rendületlen kedélyesség is járult, amivel a legvastagabb tréfát is eltűrte.

Különösen az bosszantott bennünket, hogy *) L'Idioma Gentile címmel a napokban megjelent könyvéből.

az olasz beszédben folyton francia szokat és kifejezéseket kevert, mintha a mi nyelvünk olyan fejletlen volna, hogy egyetlen egy gondolatot sem lehetne rajta tökéletesen kifejezni. A legtöbb esetben francia kifejezéseket használt ott is, ahol olaszul is ki tudta volna magát fejezni, mert azt mondta, hogy ő mindegyik francia szóban és kifejezésben bizonyos értelembeli árnyalatot (vagy ahogy ő szokta mondani: nuance-ot érez ki, amelyet a mi nyelvünkben nem lehet visszaadni. Azt ugyan csak ő képzelte úgy, de nem lehetett kivenni a fejből. Ha egyik-másik francia kifejezést idézte, kihívó hangon ezt szokta mondani:

— Halljuk csak, hogyan mondanátok ezt olaszul?

Mi idéztük is a teljesen megfelelő olasz kifejezést, de ő azt nem fogadta el s tovább ellenkezett.

— Közel jár hozzá, felelte, — de annak más a nuance a. Oh, nem! *Ce n'est pas ça tout à fait.*

Valami más nuance, egészen más, valami finom, eszményies, hajszálnyi, amit nem tudott megmondani, de amit ő érzett.

Vakmerőségében annyira ment, hogy a franciát hangzatosabb nyelvnek tartotta, mint az olasz.

— Nagyon sok benne a magánhangzó, szokta mondogatni. Mindig tátott szájjal beszélnek. Ott van például Dante híres verse, Francesca elbeszélésében: — *Amor che aua nullo oamato aamar perdonaaa!* Majd kifocamodik belé az ember állkapcsa!

Mi pedig olyan francia verseket idéztünk

neki, melyekben nem kevesebb az a hang, mint Dante említett sorában. De nem ért az semmit, mert ő szerinte a francia a egészen más a, az sokkal díszkrétebb, mint az olasz. Ő a francia versekben oly titokzatos harmóniát érzett, amely a mi durva fülünket kikerülte. Például La Fontaine-nek ez a verse, melyet Victor Hugo bámulatosan szépeknak tartott:

*Six forts chevaux tiraient un coche.
(Hat erős ló húzott egy kocsi...)*

Ő ezt csodálatosnak, utánozhatatlanul bájosnak tartotta! Mi viszont tucatszámra idéztünk neki olasz verssorokat, egyik zengzetesebb volt a másiknál.

— Jaj, de ezek nem olyan finomak ám, — vágta vissza.

Még azt is mondta, hogy az *Au revoir!* sokkal ékezebben hangzik, mint az *A rivederci!* Pedig a francia köszönésben is két r van, mint a miénkben s még hozzá: azt is úgy ejtette ki, hogy aki hallotta, azt kellett gondolnia, hogy valami rozsdás fűrész csikorog.

— *Au rrevoirrrr!* Hát nem halljátok, hogy milyen bájosan hangzik!

Elnevezték barbárnak, hitehagyott olasznak, hazaárulónak, de ő arra egyre csak ezt hajtogatta: — *Des bêtises! Des bêtises!* (Ostobaság!) És szánakozó mosolylyal nézett rá, mint aféle félig vad népre, amely még kezdetleges nyelven makog.

Olasz íróktól minél kevesebbet szokott beszélni s arra megvoltak a maga komoly okai. Ha kérdeztük tőle, hogy mi a véleménye erről vagy arról a régi vagy újabb ironokról, tétovázva elismerte ugyan érdemeiket, melyeket mi csodáltunk

— Szalay Józsefné bucsuja. A nagybecskerek központi állami iskolai tantestület mai ülésén a rideg, hivatalos tanácskozást egy lélekemelő momentum előzte meg. Ez ülésen bucsuzott el ugyanis megleghangú levélben a tantestülettől Szalay Teréz nyugdíjazott tanítónő, ki két évtizeden át tartó mintaszerű működése alatt nemcsak magának, hanem az egész tanítósnak dicsőséget szerzett és teljes mértékben kiérdemelte kartársai osztatlan tiszteletét és nagyrabecsülését. Ezen érzelmeknek szép szavakban adott kifejezést Baaden Károly igazgató, midőn a bucsuzó tanítónő érdemeit méltatta és a tantestület egyhangúlag elhatározta, hogy testületileg vesz bucsut az érdeműs tanítónőtől, mely alkalommal átnyújtja neki a mai ülés jegyzőkönyvi kivonatát.

— Winkler Ignác meghalt. A halál gazdag aratást tart épen azon férfiak között, kik nem azzal szerzik meg polgártársaik tiszteletét és rokonszenvét, hogy a porondra kiállva hatalmas szónoklatokkal igyekeznek a békét megzavarni, hanem csendes visszavonultságban, minden feltűnést kerülve teljesítik hivatásukat a jótékony-ság és emberszeretet oltárára is úgy teszik le áldozatukat, hogy minél kevesebb ember tudjon róla. Ilyen ember volt Winkler Ignác uradalmi jószágkormányzó is, ki rövid, de nehéz szenvedés után ma reggel jobb létre szenderült.

Aki a herculestermetű embert ismerte, alig tudja elképzelni, hogy épen ő haljon el a férfikor legszebb éveiben. Hiszen az ő erős fizikuma arra látszott teremtetve, hogy élete messze túlhaladja a proféta-szabta határokat s mégis már 61 éves korában költözött el ebből az életből, holott annyi szükség van az olyan becsületes, dolgos, nemes gondolkodású emberre, mint Winkler Ignác volt.

A közéletben csak keveset forgott. Ha gazdasági kérdésekben szükség volt az ő széles látókörű tanácsára, azt sohasem tagadta meg a vármegyétől. De a politika, a pártélet semmi vonzórót nem gyakorolt rája. Tovább munkálkodott a gróf Harnoncourt-féle gazdaságban csendben és reklám nélkül, de mindazok, akik ismerték, megegyeznek abban, hogy nemcsak urának volt hűséges, megbízható, szinte pótolhatatlan szolgálója, de annak a sok-sok száz embernek, akinek az existenciája talán Winkler Ignácnak egy szeszélyétől függött, valóságos jótévő apja, ki mindenütt segített, ahol az ő közbenjárására szükség volt.

Az elhunyt jószágkormányzó a nyár elején kezdett betegeskedni. Gyomoruját kigyógyítandó, Karisbadba sietett, ahol helyre is jött. Ámde itthon később behurcutban betegedett meg s dacára orvosainak, dr. Haidegger, dr. Messinger és dr. Steiner önfeláldozó odaadásának, baja csakhamar oly mérvet öltött, hogy még orvosai sem bíztak felgyógyulásában. A tudomány néhány nappal meghosszabbíthatta az életét, de új élet-erőt az sem kölcsönözhetett neki. Már néhány napja agóniában feküdt, még legközelebbi hozzá-

tartozóit, legmeghittebb barátait sem ismerte fel, míg ma reggel 4 órakor a halál megváltotta szenvedéseitől.

Korai elhunytát igaz szívből sajnálják mindazok, akik a jeles szakképzettségű, talpig becsületes, finom modoru férfit ismerték. Béke hamvaira!

Gróf Harnoncourt Felix és a család külön-külön gyászjelentésben közlik a halálozást. Az elhunytat holnap délután 3 órakor szentelik be Écskán, ahonnan Szobbra szállítják s ott helyezik a családi sírboltba örök nyugalomra.

— **Beírások a főgimnáziumba.** Az igazgató-ság közli, hogy a közs. főgimnáziumban a VIII. oszt. tanulók javítóvizsgálatát augusztus 30-án d. e. 10 órakor, a többi osztályban pedig a vizsgálatokat 31-én d. e. tartják meg. A tanulók szabályszerű felvétele szeptember 1, 2 és 3-án d. e. 8—12-ig történik. A felvételre minden tanuló szülőjével vagy a szülők helyettesével tartozik az igazgatói irodában jelentkezni. A felvételnél minden tanuló bemutatja iskolai bizonyítványát az előző iskolai évről s minden az intézetbe először belépő tanuló keresztelől-leveletét, illetőleg születési bizonyítványát és himnóltási vagy ujraltási bizonyítványát. A felvételnél minden tanuló fizet 4 kor. felvételi díjt, 2 koronát az ifjúsági könyvtárra, 1 koronát az évvégi értesítőre, 3 korona 50 fillért az országos nyugdíj-alapba és 30 korona első félévi tandíjt. Szept. 4-én reggel 1/9 órakor lesz az intézet templomában az ünnepélyes „Veni Sancte”.

— **Kitüntetett tanítónő.** Mint ismeretes, a Torontáli Magyar Közművelődési Egyesület Diénstl Emilia nagybecskerekai állami tanítónőt, a magyar nyelv tanítása terén szerzett érdemei elismeréséül díszoklevéllel tüntette ki. Ezt a díszokmányt a központi állami iskolai tantestület mai ülésén Baaden Károly igazgató lelkes szavak kíséretében nyújtotta át a kitűnő tanítónőnek, kit kartársai ez alkalomból zajos, szívből jövő ovációkban részesítettek.

— **Koszoru-megváltás.** Nehai Winkler Ignác écskai jószágfelügyelő elhunya alkalmából koszoru-megváltás címén a következő összegeket vették: Strasser és König cég 100—100 koronát küldött a helyben létesítendő arvaház alapra és a helybeli jótékony négyeletnek, Deutsch Zsigmond 30 koronát, Deutsch Gyula pedig 15 koronát küldött szintén az arvaház alapja javára.

— **Kiss Ernő szobra.** Kiss Ernő vértanútábornoknak Nagybecskereken emelendő szobra javára újabban a következő adományok érkeztek: Romkay Nándor nagyszombeni adótárnok 4547. számú gyűjtő ívén adakoztak: Romkay Nándor 4 korona, Szakáts Albert 2—, Fabritius testvérek 5—, Sándor László százados 1—, Murin István 1—, dr. Gözsy Máté 1—, E. Jakab Géza 1—, Milen Valér 2—, Ritter Herman 4—, Flórián Viktor 1—, Fleischer János 1—, Zoppelt Vilmos 1—, Préda János 2—, Josephi Frigyes 1—, Bauman Mihály 2—, Dostál Károly 1—, N. N. 1—, Indrisan Péter 1—, Jakóts Áron 1—, Grünfeld Márton 2—, Egy orvos 1—, Székely György 1—, dr. Hoffmann Gyula 1—, Lenecsés Ambrus 1—, dr. Vargha Pál 1—, Nagy Honor 1—, Neagve Sándor 1—, Szalay Ferenc 2 korona.

Összesen 44 korona. — Egyed Zoltán gimn. tanuló 22079 sz. gyűjtő-ívén Borgó-Prundon adakoztak: Egyed Béla 1—, Buksa Leó —50, Egyed Béláné 1—, Rosenfeld János 3—, Garzon László 2—, László Béla 2—, Pilzer Salamón 2—, Szegő Henrik 1—, Garzon Árpád —20 Garzon József 1 korona, összesen 13 korona 70 fillér.

— **A szegedi orvosi-kongresszus.** Mint Szegedről írják, tegnap folytatták az orvoskongresszust s úgy délelőtt, mint délután szakosztályi ülések voltak a főgimnáziumban. A szakosztályi üléseken számos előadást tartottak, köztük dr. Plechl Szilárd Torontálvármegye főorvosa is, kinek érdekes előadása élénk figyelmet keltett. Ma ismét a szakelőadásokat folytatják. A kongresszust holnap rekesztik be ünnepiesen.

— **A pancsovai baromfi-kiállítás díjazási terveze.** Mint Pancsováról írják, a baromfitenyésztők orsz. egyesülete az ottani kiállítással kapcsolatban rendezendő baromfi-kiállításon 1700 kor. fog kiosztani az alábbi tervezel szerinti. Gróf Teleki Józsefné, orpington dija 100 kor., özv. Almásy Istvánné, magyar tyukok dija 100 kor., Karátsonyi Andor, magyar tyukok dija 50 kor., Ipari és mezőgazdasági kiállítás Pancsován, általános díjazásra 300 kor., Kogier és Seszner, baromfitenyésztési eszközök 50 kor., Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, baromfitenyésztési eszközök 100 kor., Földmívelési miniszterium: 4 drb. 50 kor. aranyban 200 kor., 5 drb. 40 kor. aranyban 200 kor., 10 drb. 30 kor. aranyban 300 kor., 10 drb. 20 kor. aranyban 200 kor., 10 drb. 10 kor. aranyban 100 kor., 3 drb. arany érem, 6 drb. ezüst érem, 20 drb. bronz érem. Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1 darab bronz érem. Baromfitenyésztők Országos Egyesülete dísz- és kiállítási oklevelek.

— **Díjnok-gyűlés.** A nagybecskerekai állami és közigazgatási hivatalokban alkalmazott díj-nokok tegnap délután 6 órakor az „Elmer”-féle vendéglőben sanyaru helyzetük javításának mi módon való elősegítéséről közös értekezletet tartottak. Elhatározták, hogy a megyebeli jársok-ban levő állami és közigazgatási díj-nokokhoz felhívást intéznek a mozgalomhoz való csatlakozásra. Majd Szepessy József, az ideai országos díj-nok-kongresszusra küldött helybeli kiküldött ismertette a kongresszus határozatait, mely után egy állandó 6 tagu bizottságot küldött ki a határozatok végrehajtására és köteletségévé tette ennek, hogy minden hóban értekezletet tartson s a szükséghez képest a díj-nokok összességét is egybehívja. A bizottság elnökekévé Árvay Ferenc, tagjaiul: Szepessy József, Daniel Adam, Scheibl Mihály, Polgár Ottó, Riedl Dániel és Laube Istvánt választották meg, mely után az értekezlet véget ért.

— **Kedályos-estély.** A nagybecskerekai munkásképző- és társas-egylet szeptember hó 16-án, a Pest-szálloda helyiségeiben kedályos-estélyt rendez, melynek műsora összeállításán nagyban buzgólkodik a rendezőség. A meghívókat e hét folyamán küldik széjjel.

— **A Colosseum-cirkuszban** ma este az Alexandrowa-csoport jutalom-előadása lesz. Legközelebb az előadásokat birkozások fogják tarkítani s a kontinens leghíresebb birkozó fognak néhány estén vendégszerepelni.

bennök, de azt mindig hozzávetta, hogy az ő szemében mindegyik nehézkes, hajlékonyság és finomság nélkül.

Az ő felfogása szerint ebben a finomságban állt a francia nyelv előnye a mi nek felett s azt állította, hogy csak franciául lehet beszélni hölgyekkel előkelő hájjal, anélkül, hogy a kellő hangot elhibázzuk s valaha megsercsük az illendőséget és a jó ízlést. Megkérdeztük tőle: hisz-e igazán, hogy Gino Capponi és Ricassoli, akik abban az időben éltek, nem tudtak szóbeállni előkelő firenzei hölgyekkel, anélkül, hogy ne vétettek volna a jó ízlés és illendőség ellen. S ő vakmerőségében azt felelte, hogy ő bizony nem halotta, hogyan beszéltek.

Néha keményen rátámadniuk.

— Hogy mersz te beszélni finomságról, te fülszakadó pogány, mikor tele van beszéded franciás kifejezésekkel?

De ő a maga megszokott szánakozó mosolyával ennyit mondott:

— Hjh. annak más az árnyalata, annak nincs meg az a trefás jelentése, más annak a nuance-a!

Hanem azért mégsem estünk kétségbe afelett, hogy megtérítjük öklémét. Néha szépszerével igyekeztünk ráhatni; beszélünk neki az olasz nyelv nagy gazdagságáról, melynek nagy része nincs meg a szótárasban; elmondtuk neki, hogy milyen bámulatosan tud alkalmazkodni minden hanghoz, minden stílushoz, és hogy ha bármely nyelvről fordítunk olaszra, vissza tudjuk adni az eredeti nyelv színetét, anélkül, hogy ki kellene vetköztetnünk az eredeti jellegéből; be-

széltünk az olasz igének számtalan gyakorító, kicsinyítő képzőiről, a mondatfűzés bámulatos ruganyosságáról, hajlékonyságáról és változatos-ságáról s be akartuk előtte bizonyítani, hogy mikor legtöbbször nem lehet lefordítani a francia szót olaszra a megfelelő értékben, annak az oka, hogy azt a francia szót különböző fogalmak kifejezésére használják fel, amelyek közül nekünk mindegyikre megvan a saját szavunk és így tovább. De annyit ért az, mintha faira hánytuk volna a borsót. Azt felelte rá, hogy mi csináljuk az irodalmat; ő jobban ismeri a társalgási nyelvet s újra azt hajtogatta, hogy csak franciául lehet kecsesen és szellemesen társalogni és hogy a franciához képest az olasz nehézkes, nem eléggé hajlékony, nincsenek meg a kellő nuance-ai, a mi nyelvünk csupán akadémikus, professzori nyelv. Akkor aztán mi kórusban rárohantunk, mint rendszeren.

— Hazug hitehagyott! Utálatos gallus kakas! Pusztulj ki Olaszországból! Vigyen el az ördög! Hord el innen az irhádát, mert különben pozdórájává törjük a csontjaidat!

Ő pedig örökös mo-olyával csak ennyit mondott:

— Hiábavaló. Engem nem tudtok elharapni az én véleményemtől.

De ami soha nem sikerült a barátainak, úgy látszott, hogy sikerül a kormány-nak. Ugyanis hírtelen, nagy bánatára áthelyezték Torinoból, nem tudom melyik velencevidéki városba. Talán azért, hogy jó emléket hagyjon maga után, az egész idő alatt, míg köztünk maradt, egyszer sem hozakodott elő a nyelvekkel, olyan franciásan

sem beszélt, mint máskor és szándékosan nem bosszantott bennünket a gallicizmusával. Azt hittük, hogy csodat műveltünk és már gyönyörködünk a sikerben. Elutazásakor mindnyájan kikisértük az állomásra. Nagyon szomorovt. Mikor megölelt bennünket, mielőtt a vasuti kocsiiba felszállt, nagyon meg volt hatva.

— Emlékezzetek meg rólam, szólit, — írjatok majd és feleldjétek el, hogy annyit veszekedtem veletek a nyelv miatt.

Még a kocsi ajtajából is megszorította a kezünket s ezt mond a könybe lábadat szemmel:

— Isten veletek! A viszontlátásra!

Ebből a köszönésből, melyet szokása ellenére olaszul intézett hozzánk, mi bizonyosra vettük, hogy a javulás útjára tért s mi is szívből üdvözlöttük olasz-szá vált barátunkat. A meghatottságtól elnyomva húzódtott be a kocsi belsejébe, mielőtt a vonat jelezte volna az indulást.

De alig indult meg a vonat, kihajlott az ablakon és zsebkendőjét rázva, az előbbi meghatott hangon ezt kiáltotta le hozzánk tizenyele r-rel:

— Au revoir! Au revoir! Au revoir!

Igy mutatta ki utójára is a foga fahéját. — Trrrraire! (Arruló!) vágta vissza neki egyik barátunk.

De talán nem szándékosan árulta el magát. Lehet, hogy meghatottságában észrevétlenül törték ki lelkéből azok az üdvözlő szavak, melyek az ő fülében legédesebben hangzottak.

Igy tehát megtérése dacára is La Nuance örgrófnak maradt ő meg örökké a mi emlékeztünkben.

Olaszból: Cs. Papp József.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Változatlanság.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A legutóbbi napok alatt a helyzet miben sem változott. Az álláspontok antagonizmusa nem csökkent. A legutóbbi vasárnapon a koalíció vezetői közül Kossuth Ferenc részéről történt politikai nyilatkozat. A koalíció vezetője egy előkelő bécsi lapban nyilatkozott a helyzetről, anélkül azonban, hogy a javulás reményességét fejtegetéseiből kiolvashatnók

Kossuth és Bánffy.

Budapest augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth és Bánffy bécsi találkozója messzemenő kombinációkra szolgáltat alapot a szövetkezett baloldal sorában s többen egész határozottsággal tudni vélik, hogy ez a találkozás a koalíció további magatartásával van kapcsolatban. Összefüggésbe hozzák ezt az Egyetértés vasárnapi cikkével, mely vagy a kormányzás átvételét, vagy a függetlenségi pártnak a koalíció kötelékéből való kiszabadítását sürgeti. Amint kiszivárgott, ezt a cikket a vezérő-bizottság egyik tagja írta és pedig a függetlenségi párt ugynevezett ortodox tagjainak tudtával, sőt ezeknek biztatására. Bánffy báró környezetéből ellenben azt a hirt hozzák, hogy Bánffy báró teljesen magánügyben járja Bécsset s mikor elutazott, tudomása sem volt arról, hogy Kossuth Ferencel most találkozhatik. Az ellenben bizonyos, hogy Kossuth augusztus huszonkilencedikére tervezte Karlsbadból való elutazását, ehhez képest tett intézkedéseket lakásán is s most már két nappal előbb abban hagyta a karlsbadi kurát.

Egyebekben Bánffy Dezső báró tegnap este, Kossuth Ferenc pedig ma érkezett vissza Budapestre

A király útja.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Romenoból sürgönyzik, a déltiroli hadgyakorlatok, amelyen a király is részt vett, holnap véget érnek. Innen a király csütörtökön, augusztus 31-ikén visszautazik Ischlbe, ahonnan szombaton Steknába utazik a csehországi nagy hadgyakorlatokra.

A honvéd-lovasság új főfelügyelője.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a hadsereg rendeleti közlönye közli, a király Rohr Ferenc altábornagyot, a székesfehérvári 5-ik honvédkerület parancsnokát a honvéd-lovasság főfelügyelőjévé nevezte ki

Nagy szerencsétlenség egy színházban.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből táviratozzák: Az itteni Metropol-színházban tegnap déli fél egy órakor az „Auf ins Metropol” című újdonság főpróbája alkalmával nagy szerencsétlenség történt. Egy fából s vasból készített állvány, amelynek a rajta levő színeszekkel a színórpadlásra kell emelkednie, több méternyi magasságból eddig még ismeretlen okból lezuhant a színpadra. Az állvány, amelyen vagy harminc szólísta, karénekes és némaszereplő volt, darabokra zúzódott. Nyolcan súlyosan megsérültek, tizen könnyebb sérülésekkel menekedtek meg a bajból. A gyorsan előhívott orvosok nagy rendteltségben találták a színpadot. Az állvány roncsai közül segítségért kiáltottak, nyöszörögtek, sokan elájultak s a mentő munkálatokat gyorsan kellett végrehajtani, hogy nagyobb szerencsétlenségnek elejét vegyék.

Az orosz-japán háború.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisi jelentés szerint

Witte egyik újságíró előtt a leghatározottabban kijelentette, hogy Oroszország semmi körülmények között sem fog hadikárpótlást fizetni. A francia lap azt a kombinációt fűzi e nyilatkozathoz, hogy az orosz-japán háborút folytatják.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Newyorki jelentések szerint, Witte határozott nyilatkozata a cárnak egy kijelentésére történt, ki a nevezett forrás szerint oda nyilatkozott, hogy a Sachalin sziget kettéosztásába még bele tudna egyezni, de arra semmi körülmények között sem vehető rá, hogy Oroszország hadikárpótlást fizessen.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az orosz-japán békefegyverszerződésről csupa ellenőrizhetlen és ellenmondó hírek keringenek. Egyik jelentés szerint a japánok lemondtak a hadikárpótlásról és a Sachalin északi feléről, más jelentések szerint pedig a japánok szilárdan ragaszkodnak eddigi követeléseikhez.

Az orosz forradalom.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Kovnóból sürgönyzik, a kovnoi kormányzásban elrendelték a megerősített védelmet.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Moszkvai jelentés szerint ott az a híresztelés kering, hogy a most kinevezett Durnovo főkörmányzó lemondani szándékozik.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Varsóból sürgönyzik, az ottani gépgyárban sztrájk ütött ki. A sztrájkolók nagy zavargást csináltak, mire katonaság szállta meg a gyárat. A tömeg megtámadta a gyárat, mire kivezényelték a zavargók ellen a katonaságot. A katonaság azonban nem akar a népre löni. A zavargók a Jeznovszky-kaszárnyába bombát dobtak. A helyzet igen súlyos.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1905. augusztus 29.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki új	76	—	—	80	16.20	16.40
Pestvidéki új	76	16.50	15.85	80	16. —	16.35
Bánsági új	76	—	—	80	—	—
Bácskai új	76	15.80	16.05	80	—	—
Rozs elsőrendű					12.60	12.70
” másodrendű					12.45	12.45
Árpa takarmány					12.20	12.55
” égetni való					12.05	12.15
” sörfőzésre való					0. —	0. —
Zab					12.50	13.10
Tengeri bánsági					16.90	17.25
” másnémet					—	—
Repce káposzta					—	—
” bánsági					—	—
Kéles					0. —	0. —

Határidő-üzlet.

Budapest, augusztus 29. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tözsdén az árak valamivel emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.74
Buza (áprilisra)	16.36
Tengeri (májusra)	13.36
Zab (októberre)	12.06
Rozs (októberre)	12.82

Közgazdaság.

□ **Allatbetegségek.** A fődmivelésügyi miniszterium közlése szerint Torontálvármegye területén a következő állatbetegségek észleltettek a legutóbbi időben:

Lépfene:

perjámosi j. Egres,
törökbecsei j. Aracs.

Veszétség:

alibunári j. Ferdinándfalva,
antalfalvai j. Oppova,
módsosi j. Gaád,
nagybecskereki j. Perlasz, Rudolfsgród,
párdányi j. Dinyás.

Takonykór és bőrféreg:
alibunári j. Dobrica, Románpetre,
módsosi j. Bóka, Káptalanfalva,
nagybecskereki j. Bótos, Kataliafalva,
nagy-szentmiklósi j. Óbessenyő, Szerbnagy-szentmiklós, Valkány,
zsombolyai j. Cernya, Kiskomlós, Zsombolya.

Ragadós száj- és körömfájás:
nagybecskereki j. Orlovát.

Juhhimlő:

alibunári j. Alibunár,
nagy-szentmiklósi j. Szerbesanád,
párdányi j. Fény,
perjámosi j. Perjámos.

Ivarszeri hólyagos kiütés:
antalfalvai j. Ozora,
bánlakai j. Széchenyfalva,
csenei j. Kiszécsa.

Rühkór:

alibunári j. Dobrica, Románpetre,
antalfalvai j. Lajosfalva,
bánlakai j. Nagygáj ló, Nagymargita ló,
csenei j. Aurélháza, Nagyjécsa, Tamásfalva ló,
párdányi j. Gyűlvész 7 u. ló,
törökbecsei j. Melence.

Sertésorbán:

bánlakai j. Györgyház 5 u.

Sertésvész:

alibunári j. Ferdinándfalva,
bánlakai j. Nagygáj 11 u.,
csenei j. Aurélháza,
módsosi j. Bóka, Gyér 6 u., Macedónia 6 u.,
nagybecskereki j. Bégaszentgyörgy, Kistorák 7 u.,
Lukácsfalva, Nagytorák 19 u., Perlasz 3 u.,
nagykikindai j. Szaján 15 u., Szerbpád 2 u.,
nagy-szentmiklósi j. Óbessenyő 2 u., Valkány,
párdányi j. Jánosföld 5 u., Újpécs,
törökkanizsai j. Szanád, Torontáljózseffalva 1 l.,
zsombolyai j. Csösztelek, Németcernya,
Nagykikinda.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen. Ön körülbelül az 500-ik, akivel tudatjuk, hogy az ilyen „szolgálatokra” nem reflektálunk. Annnyiban azonban kivétel, hogy Ön még „leleplezésekre” is vállalkozik. Nagyon szeretemelő előzékenység, de már csak megleszünk anélkül is.

Sch. M. Neuzina. Köszönettel fogadjuk közleményeit.

B. S. Sorát ejtjük.

Zs. A cikk nagyon sikerült. Örömmel olvastuk „Satanus”. Ön gonyolódik! Még pedig a többek között így:

Ha nem bántana a kánikula
Vigye a fránya,
Egyidőre visszahúzódnék,
Videki lapoknak írnék.

Ön nem is képzele, mennyire örülnek a vidéki lapok, hogy Önt a kánikula bántja. Hát még a fővárosiak! De erre szerénységében talán nem is méltóztatott számítani.

„Tengeri kaland”. A fordítás nem közölhető. Egyebekben kívül az olvashatatlan kézirat miatt.

Azonnali kivételre keresek körülbelül
négy szobából és megfelelő **mellék-**
helyiségekből álló

lakást

Nagybecskereken vagy a legközelebbi környéken. — Sürgős tudósítást kérek

Rózsa-szálloda 9. szám alá.

754—1.1

Két szoba butor
elköltözés miatt eladó

Arany János-utca 4.

752—2.2

577. végreh. sz. 1905.

755-1.1

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1905. évi V. 791. számú végzése folytán Pártos Simon dr. szegedi ügyvéd által képviselt Kálmán József szegedi cég felperes részére, Heller Janka kereskedő alperes ellen 115 korona tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1118 kor. becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1905. V. 791/2. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán és üzletében Nagybecskereken, Vásártér 99 sz. a. leendő megtartása határidejéül 1905. évi szeptember hó 4-ik (négy) napjának d. e. 8 órája kiüzetik, amikor a bíróság lefoglalt bolti felszerelés, árucikkek, butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet igénynek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mind azok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagybecskereken, 1905. augusztus hó 19-én.

Simonich Zsigmond,
kir. bírósági végrehajtó.

Legfinomabb csemegeszőlő

dr. Brájjer Lajos szőlőjéből kapható Zápolya-
utca 1. szám alatt a ház-
mesteri lakásban.

736-x.6

Gazdatisztet keresek

lehetőleg azonnali belépésre.
Sajátkezüleg irandó folyamod-
ványok hozzám intézendők.
Mellékletek vissza nem adatnak.

Báró Sztojánovits György
Germán, p. Nagyszám, Temes megye.

756-3.1

Lakás

nőtlen uraknak

azonnal kiadó.

Két egymásba nyíló, egy utcai és egy udvari butorozott, külön bejárású szoba, hónap vagy esztendőre

== azonnal kiadó. ==

Bármikor megtekinthető alulírt háztulajdonosnál.

Menczer Lipót

Melenozel-utca 289/7.

(565-x.16)

== Egyévi önkéntességre előkészítő tanfolyam Temesvárott

Az őszi tanfolyam kezdete:
1905. szeptember hó 6-án.

Minden szükséges felvilágosítás-
sal szívesen szolgál:

Graef János tanár, a tanfo-
lyam vezetője és tulajdonosa.

Temesvár-Belváros, Erzsébet-utca II. sz.

Figyelmeztetés. Azon ifjak részére, kik az
1906-ik évben sorozáskötelesek, ezen tanfolyam
az utolsó alkalom az előkészítéshez.

712-3.3

Budapesten

gentri-familia elfogad

teljes ellátásra

kisebb diákokat. Francia
és német nyelvű társalgás,
gondos házas kiszolgálás.

Cím a kiadóhivatalban.

747-6.2

10536. tkvi szám. 1905.

753-1.1

Árverési hirdetmény.

A módosi kir. járásbírósnak, mint telek-
könyvi hatóság részéről közhírré tételik,
hogy dr. Ghilezán Livius módosi ügyvéd
által képviselt Velits Lyubomir szerb-
párdányi lakos végrehajtónak, Radoszáv
Krszta szerbpárdányi lakos végrehajtást
szenvedett ellen 4000 korona tőke, ennek
1904. évi augusztus hó 15-ik napjától
számítandó 5% kamatai, 92 korona 30
fillér eddigi perbeli és 52 korona 56 fillér
zárlatfoganatosítási, ugy adóbecslési bizony-
lat eszményi bélyegének betudásával 48
korona 30 fillérben ezuttal megállapított
árverési kérésű költség iránti végrehajtási
ügyében a nagybecskereki kir. törvény-
szék és a módosi kir. járásbírósnak terü-
letén levő Szerbpárdány községhez tartozó,
a szerbpárdányi 902. számú telekjegyző-
könyvben A. I. 1-11. sorz. 678/1, 933/2,
1043/4, 1262/4., 1280/3, 1339/b., 1412/c.,
1611/5., 1886/b., (2169-2170/2) és 2509/2/a.
hrzi szám alatt 8 hold és 1537 □-öl terü-
letű Radoszáv Krszta nevében álló szántó
és kaszálóra 4276 korona kikiáltási árban
az árverés elrendeltetik és annak f. gana-
tosítására határnapul 1905. évi szeptem-
ber hó 12. (tizenkettedik) napjának d. e. 9
órája Szerbpárdány község hivatalos helyi-
ségében az alábbi feltételek mellett kiti-
zetik.

1. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár,
amelyen alól is az árverés alá bocsátott
ingatlan eladatni fog.

2. Árverezni kívánók tartoznak a ki-
kiáltási ár 10%-át, vagyis 427 korona 60
fillért az árverés megkezdése előtt kész-
pénzben vagy az 1881. évi LX. t. cikk 42.
§-ában megjelölt árfolyamán számított és
az 1881. évi november hó 1-ső napján 3333.
sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 9.
§-a értelmében óvadékképesnek nyilvánított
értékpapírban a bírói kiküldött kezéhez
letenni vagy az 1881. évi LX. t. cikk 170.
§-a értelmében a bánatpenz előleges el-
helyezéséről kiállított szabályszerű elis-
mervényt ugyanannak átiszolgáltatni.

Kelt Módoson, a kir. járásbírósnak
mint tkvi hatóságnak, 1905. évi június hó
24-én.

(Olvashatlan aláírás.)
kir. albiró.

== Használt ==
BŐRÖSHÖRDŐK
megvételre kerestetnek.

Cím a kiadóhivatalban. 529-x.57

HIRDETÉSEK

felvétetnek

a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.